

15 feb 2019

[Kamerstuknummer, tekstvakken selecteren met F11]

Voorstel van wet van de leden Wilders en Bosma houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot uitbreiding van de uitsluitingsgronden van het kiesrecht en een verbod op meervoudige nationaliteit bij bepaalde ambtsdragers

Nr. 2

## VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het onwenselijk is dat bij de uitoefening van het kiesrecht personen naast de Nederlandse nationaliteit een of meerdere andere nationaliteiten bezitten en dat het tevens onwenselijk is dat politiek ambtsdragers een meervoudige nationaliteit hebben en dat met oog op het uitsluiten van personen met een meervoudige nationaliteit van het kiesrecht en het verbieden van een meervoudige nationaliteit bij politiek ambtsdragers wenselijk is de Grondwet aan te passen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

### ARTIKEL I

Er bestaat grond het hierna in artikel II omschreven voorstel tot verandering in de Grondwet in overweging te nemen.

### ARTIKEL II

De Grondwet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 43 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "1." geplaatst.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
  2. Tot minister-president of minister wordt niet benoemd degene die naast zijn Nederlanderschap tevens een andere nationaliteit bezit.

B

In artikel 46 wordt onder vernummering van het tweede lid tot derde lid na het eerste lid een lid ingevoegd, luidende:

2. Tot staatssecretaris wordt niet benoemd degene die naast zijn Nederlanderschap tevens een andere nationaliteit bezit.

## C

Artikel 54, tweede lid, komt te luiden:

2. Van het kiesrecht is uitgesloten hij die:

a. wegens het begaan van een daartoe bij de wet aangewezen delict bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is veroordeeld tot een vrijheidsstraf van ten minste een jaar en hierbij tevens is ontzet van het kiesrecht, of

b. naast zijn Nederlanderschap tevens een andere nationaliteit bezit.

## D

In artikel 74 wordt onder vernummering van het derde tot en met vijfde lid tot vierde tot en met zesde lid na het tweede lid een lid ingevoegd, luidende:

3. Tot lid van de Raad wordt niet benoemd degene die naast zijn Nederlanderschap tevens een andere nationaliteit bezit.

## E

In artikel 77 wordt onder vernummering van het tweede tot en met vierde lid tot derde tot en met vijfde lid na het eerste lid een lid ingevoegd, luidende:

2. Tot lid van de Algemene Rekenkamer wordt niet benoemd degene die naast zijn Nederlanderschap tevens een andere nationaliteit bezit.

## F

In artikel 78a, tweede lid, wordt na de eerste zin een zin ingevoegd, luidende: Tot Nationale ombudsman of substituut-ombudsman wordt niet benoemd degene die naast zijn Nederlanderschap tevens een andere nationaliteit bezit.

## G

Artikel 130 vervalt.

## H

In artikel 131 wordt na de eerste zin een zin ingevoegd, luidende: De commissaris van de Koning en de burgemeester zijn Nederlander en bezitten geen andere nationaliteit.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister-President,  
Minister van Algemene Zaken,

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

[Kamerstuknummer]

Voorstel van wet van de leden Wilders en Bosma houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot uitbreiding van de uitsluitingsgronden van het kiesrecht en een verbod op meervoudige nationaliteit bij bepaalde ambtsdragers

Nr. 3

## MEMORIE VAN TOELICHTING

### I ALGEMEEN DEEL

#### Doel

Initiatiefnemers zijn van mening dat alle stemgerechtigden en personen die een bepaald (politiek) ambt bekleden uitsluitend de Nederlandse belangen behoren te dienen, zodat de (schijn) van dubbele loyaliteit in het openbaar bestuur wordt voorkomen.

Daartoe regelt dit grondwetsvoorstel in de eerste plaats dat personen die naast de Nederlandse nationaliteit ook een of meerdere vreemde nationaliteiten bezitten worden uitgesloten van het actieve kiesrecht. Daarnaast wordt voorgesteld in de Grondwet op te nemen dat enkel personen met uitsluitend de Nederlandse nationaliteit mogen worden aangesteld en/of worden benoemd als bepaalde (politieke) ambtsdragers. Onder bepaalde (politieke) ambtsdragers verstaan de initiatiefnemers de minister-president, ministers, staatssecretarissen, leden van de Staten-Generaal, leden van de gemeenteraad, leden van de Provinciale Staten, leden van de Raad van State, leden van de Algemene Rekenkamer, leden van de Gedeputeerde Staten, leden van de Waterschappen, wethouders, de Nationale Ombudsman, de commissaris van de Koning en de Burgemeester.

Initiatiefnemers zijn tevens voornemens in een apart wetsvoorstel, op het moment dat dit grondwetsvoorstel in werking is getreden de Gemeentewet, de Provinciewet, de Waterschapswet en enkele verdragen zodanig aan te passen dat ook leden van de Gedeputeerde Staten, leden van de Waterschappen en wethouders niet benoemd kunnen worden in hun functie indien zij naast de Nederlandse nationaliteit een of meer vreemde nationaliteiten bezitten.

#### Doel en achtergrond

De Nederlandse wet streeft in beginsel naar enkelvoudige nationaliteit voor ingezetenen. Bij verkrijging van het Nederlanderschap dient, indien mogelijk, afstand te worden gedaan van een of meer andere nationaliteiten.

In de praktijk blijkt echter dat meer dan 1,3 miljoen Nederlanders naast de Nederlandse ook een andere nationaliteit hebben.<sup>1</sup> Dit komt omdat bovengenoemd wettelijk vastgelegde 'afstandsvereiste' zeer veel uitzonderingen kent, die de hoofdregel teniet doen. Ook het gegeven dat een meervoudige nationaliteit wordt doorgegeven van ouder(s) naar kind speelt mee bij de groei van het aantal mensen met een meervoudige nationaliteit. Bijna de helft van de Nederlanders met meerdere nationaliteiten heeft ook de Turkse of Marokkaanse

<sup>1</sup> <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2015/32/aantal-nederlanders-met-dubbele-nationaliteit-gestegen-naar-1-3-miljoen>

nationaliteit.<sup>2</sup> Hieruit vloeit voort dat deze personen ook invloed en stemrecht kunnen hebben in hun land van herkomst of van eerder verblijf.

Bovendien zijn alle houders van een meervoudige nationaliteit niet alleen gebonden aan de wetten, rechten en plichten van Nederland, maar ook van het andere land (of de andere landen) waar ze de nationaliteit van hebben. Dit levert de zeer onwenselijke situatie op dat minimaal 1,3 miljoen mensen in Nederland twee (of meer) verschillende sets van rechten en plichten hebben die, vanzelfsprekend, kunnen conflicteren. Eveneens levert dit de situatie op dat evenveel mensen bij het uitoefenen van hun actieve kiesrecht dan wel (politieke) ambtsdragers bij de uitoefening van hun functie mogelijk ook gebonden zijn aan de wetten van een ander land dan Nederland. Het hebben van een meervoudige nationaliteit is in de huidige regels immers niet in strijd met het uitoefenen van het actieve kiesrecht alsmede de functie van (politiek) ambtsdrager. Initiatiefnemers zijn van mening dat dit onacceptabel is. Alleen de Nederlandse regels horen bij het kiesrecht en het vertegenwoordigen en besturen van Nederland in ogenschouw te worden genomen. Het belang van andere landen mag nooit vorm krijgen in Nederlands beleid.

De Nederlandse vrijheden mogen hierdoor evenmin worden aangetast. De ernst van het probleem kan met een aantal voorbeelden worden aangetoond:

Zo staat in art. 16 van de Marokkaanse Grondwet dat alle Marokkaanse staatsburgers moeten bijdragen aan de verdediging van dat land. In het geval Marokko in oorlog raakt, moeten Marokkaanse Nederlanders dus altijd partij kiezen voor Marokko en zelfs meevechten voor dat land. In Marokko bestaat bijvoorbeeld ook een straf op homoseksualiteit, wat voor Nederlands- Marokkaanse volksvertegenwoordigers natuurlijk een rem kan zetten op het opkomen voor onze westerse vrijheden. Ook bemoeit Marokko zich met Marokkanen die in Nederland wonen, bijvoorbeeld met de zogenaamde Hoge raad voor Marokkanen in het buitenland, of door imams te instrueren die in Nederland opereren.

Ten aanzien van de Turkse bemoeienis staat in art. 301 derde lid van het Turkse wetboek van Strafrecht dat, indien een Turkse burger die in een ander land dan Turkije woont en zich denigrerend opstelt ten aanzien van de republiek Turkije, hij of zij wordt gestraft met een straf die een derde hoger is dan die voor ieder ander in Turkije die de Turkse natie beledigt.

Het is natuurlijk absurd dat bijvoorbeeld Turks- Nederlandse volksvertegenwoordigers hierdoor geen kritiek mogen hebben op Turkije. Het erkennen van de Armeense genocide is daarbij al zeer problematisch.

De afgelopen 60 jaar hebben we kunnen zien hoe zich binnen Nederland een staat binnen de staat vormde: klein Turkije. Nu zijn we in een situatie beland, dat zelfs de derde generatie Turkse Nederlanders in Rotterdam met een Turkse vlag staat te zwaaien, zich loyaal verklaart aan het Turkse regime en op de vuist gaat met onze politie. De opkomst van bijvoorbeeld een partij als DENK toont aan dat het Nederlands belang bij politici met een dubbele nationaliteit zeker niet bovenaan staat.

Nederland dreigt een groeiende islamitische zuil te krijgen. Dit betekent toenemende politieke macht voor de islam en dus meer islamisering. Inherent hieraan is de afbreuk van Nederlandse / westerse kernwaarden en vrijheden. Denk aan de vrijheid van meningsuiting, gelijkheid van man en vrouw, gelijke rechten voor LHBT etc. Nieuwe islamitische immigranten vergroten de potentiële electorale achterban van islamitische partijen. Ons land, onze democratie en onze

---

<sup>2</sup> <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2015/32/aantal-nederlanders-met-dubbele-nationaliteit-gestegen-naar-1-3-miljoen>

vrijheden moeten hiertegen worden beschermd. Daarom is de met dit voorstel beoogde wijziging van de grondwet noodzakelijk.

Overigens is het door de initiatiefnemers gewenste principe in internationaal opzicht niet uniek. Zo staat in de Australische grondwet vermeld dat je geen volksvertegenwoordiger mag zijn als je naast een Australische nationaliteit ook nog een andere nationaliteit bezit.<sup>3</sup>

### **Uitvoering van het voorstel**

Alle stemgerechtigden en personen die gekozen of benoemd worden in een (politiek) ambt, waarvan in de (Grond)wet is geregeld dat de uitoefening van dit ambt niet verenigbaar is met het hebben van een meervoudige nationaliteit, en die naast de Nederlandse nationaliteit nog een of andere vreemde nationaliteiten hebben dienen zich te melden bij de gemeentelijke administratie. Personen die zich niet melden zijn strafbaar voor een misdrijf en zullen uit hun functie worden gezet. Initiatiefnemers zullen nog een apart wetsvoorstel indienen om deze meldplicht en strafbaarstelling bij wet te regelen op het moment dat dit grondwetsvoorstel in tweede lezing zal worden aangeboden.

## **ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING**

### **Artikel II**

#### *Artikel II*

##### *Onderdelen A, B, D tot en met F en H*

Deze onderdelen regelen dat personen alleen kunnen worden benoemd tot minister-president, minister, staatssecretaris, lid van de Raad van State, lid van de Algemene Rekenkamer, Nationale ombudsman, substituut- ombudsman, commissaris van de Koning of burgemeester, indien zij enkel de Nederlandse nationaliteit bezitten.

##### *Onderdeel C*

Op grond van het voorgestelde artikel 54, tweede lid, onderdeel b, is worden personen die naast de Nederlandse nationaliteit tevens een of meer andere nationaliteiten bezitten van het actief kiesrecht uitgesloten. Om van het actief kiesrecht gebruik te kunnen maken moet eerst afstand worden gedaan van de andere nationaliteit respectievelijk andere nationaliteiten.

Indien iemand van het actief kiesrecht is uitgesloten, is diegene ook van het passief kiesrecht uitgesloten van de Staten-Generaal, de provinciale staten en de gemeenteraad. Artikel 56 bepaalt dat iemand die uitgesloten van het actief kiesrecht, geen lid kan zijn van de Staten-Generaal. Artikel 129, eerste lid, bepaalt dat iemand die uitgesloten van het actief kiesrecht, geen lid kan zijn van de provinciale staten of de gemeenteraad.

##### *Onderdeel G*

Artikel 130 bepaalt dat de wet het recht om de leden van de gemeenteraad te kiezen en het recht lid van de gemeenteraad te zijn, in bepaalde gevallen kan toekennen aan ingezetenen, die geen Nederlander zijn. Voorgesteld wordt om dit artikel te laten vervallen, omdat dit artikel onverenigbaar is met artikel II, onderdeel A. Het actief kiesrecht en het passief kiesrecht voor de gemeenteraad komen ingevolge artikel II, onderdeel A alleen toe aan personen die naast de Nederlandse nationaliteit niet tevens een of meer andere nationaliteiten bezitten.

---

<sup>3</sup> [https://www.aph.gov.au/About\\_Parliament/Senate/Powers\\_practice\\_n\\_procedures/Constitution](https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Senate/Powers_practice_n_procedures/Constitution)